

บทบาทของกลุ่มพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2518

สภาพแวดล้อมทางการเมือง

1. พรรคการเมือง

ในปี พ.ศ. 2518 มีพรรคการเมืองที่ไ้รับที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 23 พรรค แต่ไม่มีพรรคใดได้รับเสียงข้างมากเกินครึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาผู้แทนทั้งหมด (135 คน) พรรคประชาธิปไตยซึ่งได้รับที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดก็มีเพียง 72 ที่นั่ง เท่านั้น พรรคการเมืองในระยะนี้อาจแบ่งได้กว้าง ๆ เป็น 2 กลุ่ม

ก) กลุ่มอนุรักษ์นิยม ประกอบด้วย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคธรรมสังคมน พรรคชาติไทย พรรคเกษตรสังคมน พรรคกิจสังคมน พรรคสังคมนชาตินิยม พรรคสันติชน พรรคประชาธรรม พรรคไท พรรคฟื้นฟู - ชาติไทย พรรคอธิปัตย์ พรรคพลังประชาชน พรรคแผ่นดินไทย พรรคประชาธิปไตย พรรคเสรีชน พรรคพัฒนาจังหวัด พรรคเสรีชนกร พรรคเกษตรกร และ พรรคแรงงาน

ข) กลุ่มก้าวหน้า หรือที่เรียกกันว่า เป็นกลุ่มพรรคการเมือง ฝ่ายซ้าย ประกอบด้วย พรรคพลังใหม่ พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย พรรคแนวร่วมสังคมนิยม

ภายในกลุ่มอนุรักษนิยม มีการแข่งขันกันจัดตั้งรัฐบาลผสม ฝ่ายหนึ่ง
คือ พรรคประชาธิปัตย์ กับพรรคเกษตรสังคม อีกฝ่ายหนึ่ง คือ กลุ่มสหพรรค
ทั้งสองฝ่ายพยายามที่จะหาเสียงสนับสนุนจากกลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายซ้าย
โดยการกำหนดนโยบายที่มีลักษณะก้าวหน้า เช่น รัฐบาล ม.ร.ว. เสนีย์
ปราโมช มีนโยบายจะดำเนินการปฏิรูปที่ดิน เลิกฐานทัพอเมริกาภายในปีครึ่ง
เป็นต้น รัฐบาล ม.ร.ว. กึกกฐรี ปราโมช มีนโยบายจะดำเนินการเลิกฐานทัพ
อเมริกาภายในหนึ่งปี จะเปิดสัมพันธไมตรีกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
จะยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ จะจัดสวัสดิการทาง
ไหนแก่ผู้มีรายได้น้อย จะดำเนินการประกันผลิตภัณฑ์เกษตร เป็นต้น
แต่ทั้งสองฝ่ายก็ไม่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายซ้าย โดยเฉพาะ
พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทยและพรรคแนวร่วมสังคมนิยม เพราะนโยบาย
ของรัฐบาลทั้งสองยังไม่เป็นที่พอใจของกลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายซ้าย ซึ่งเป็น
สาเหตุหนึ่งที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์และพรรคเกษตรสังคม จัดตั้งรัฐบาลผสม
ไม่สำเร็จ กลุ่มสหพรรค อันประกอบด้วย พรรคธรรมสังคม พรรคชาติไทย
พรรคกิจสังคม พรรคสังคมนิยม พรรคสันติชน พรรคประชาธรรม
พรรคแผ่นดินไทย พรรคฟื้นฟูชาติไทย พรรคไท พรรคพลังประชาชน พรรคเสรีชน
พรรคแรงงาน จึงจัดตั้งรัฐบาลผสมขึ้นใหม่ และได้รับความไว้วางใจจาก
สภาผู้แทนราษฎร กลุ่มพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรจึงแบ่งเป็นกลุ่ม
พรรคฝ่ายค้าน ซึ่งมี ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์
เป็นผู้นำฝ่ายค้าน กับกลุ่มพรรครัฐบาลอย่างชัดเจน

ขอ насสังเกต พรรคการเมืองในระบอบนี้เกิดจากการก่อตั้งของ
บุคคลเพียงไม่กี่คน ไม่ใช่มีรากฐานมาจากกลุ่มอิทธิพล แต่พรรคการเมืองกับ
กลุ่มอิทธิพลก็มีการติดต่อกันและกัน.

2. กลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ภายนอกสภาผู้แทนราษฎร

หลังจากวันที่ 14 ตุลาคม 2516 กลุ่มข้าราชการทหารและพลเรือน ถูกกลบตบมาในทางการเมือง ในขณะที่กลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ ได้เข้ามาบีบตบมาในทางการเมือง แทนที่โดย เฉพาะกลุ่มพ่อค่านักธุรกิจได้จัดตั้งพรรคการเมือง และเข้ามาจัดตั้งรัฐบาล ส่วนกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ ไม่มีตัวแทนโดยตรงที่จะเป็นปากเสียงแทนในสภาผู้แทนราษฎร จึงมักจะเรียกร้องโดยตรงต่อรัฐบาล และพยายามควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลด้วยการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาล และการดำเนินงานของรัฐมนตรีแต่ละคน เช่น การควบคุมนโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับฐานทัพอเมริกา การขนอาวุธไปขายประเทศกัมพูชา ประชาธิปไตย กรณีเรื่อง เรือมายาเกซ นโยบายการเงิน วิพากษ์วิจารณ์กรณีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายประเสริฐ บุญสม ทรยศฝากเด็กนักเรียน¹ การทำงานของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย พ.ต.ท.บุญเลิศ เลิศปริญญา จนกระทั่งขอลาออก เพราะสส.ฝ่ายค้านภาคใต้ ได้เตรียมการที่จะขออภิปรายไม่ไว้วางใจที่ปฏิบัติงานในการปราบปรามโจรภาคใต้ไม่ไถนผล² นอกจากนี้กลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัย เพื่อประชาธิปไตย 53 คน ได้เข้าชื่อออกแถลงการณ์เรียกร้องให้นายกรัฐมนตรี ม.ร.ว. เสถียร์ ปราโมช ยุบสภาผู้แทน เพื่อเลือกตั้งใหม่ เพราะสภาแห่งนี้มีการกระทำที่ผิดบังคับประชาชนและมีพรรคการเมือง เสี่ยงขางนอยหากที่รัฐบาลจะมีเสถียรภาพ³

¹ หนังสือพิมพ์ประชาชาติ, ฉบับวันที่ 12 มิถุนายน 2518, หน้า 6.

² หนังสือพิมพ์ประชาชาติ, ฉบับวันที่ 17 กรกฎาคม 2518, หน้า 16.

³ หนังสือพิมพ์ประชาชาติ, ฉบับวันที่ 11 มีนาคม 2518.

แต่ไม่สำเร็จ กลุ่มชาวนาเดิมเขมรขอให้รัฐบาล ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
 รายเหลือซึ่งรัฐบาลก็พยายามตอบสนองด้วยการ เสนอร่างกฎหมายระเบียบประ
 ทิและร่างกฎหมายจัดตั้งศาลเกษตรกร ปีการประทางของตำรวจ เก็บรกับการ
 ที่สภารับหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขอำนาจสอบสวนให้ฝ่ายปกครอง
 เขารวมควย (คะแนน 167 : 3) โดยนายตำรวจระดับผู้บังคับกองทัทั่วประเทศ
 ประมาณ 200 คน ไปประชุมกันที่โรงแรมนารายณ์ และลงมติจะดำเนินการ
 ร่างกฎหมายนี้ ปีการประทางของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับพระราชบัญญัติลักษณะ
 ปกครองทองที่ที่จะให้มีการ เลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านพร้อมกันทั่วประเทศภายใน
 90 วัน เพราะบางคนยังไม่ครบ 5 ปี เนื่องจากเพิ่งไ้รับเลือกตั้งเข้ามา
 ซึ่งรัฐบาลยอมรับที่จะแก้ไขได้ โดยจะ เสนอร่างกฎหมายใหม่ เขาสภาอีกฉบับหนึ่ง
 เพื่อระงับการ เลือกตั้งทั่วประเทศของกำนันผู้ใหญ่บ้านและให้ทยอยกันรับเลือกตั้ง
 เมื่ออยู่ในตำแหน่งครบ 5 ปี² ปีการเรียกรองให้รัฐบาลยกเลิกพระราชบัญญัติ
 ปกกันการกระทำอัน เป็นคอมมิวนิสต์ ซึ่งรัฐบาลได้ เสนอร่างพระราชบัญญัติรักษา
 ความปลอดภัยแห่งชาติขึ้นแทน³ โดยมีสาระให้ยกเลิกพระราชบัญญัติปกกัน
 การกระทำอัน เป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 และ พ.ศ. 2512 ประกาศคณะ
 ปฏิวัติฉบับที่ 12 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2501 และฉบับลงวันที่ 22 พฤศจิกายน
 2514 และยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 78 ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2515

¹ พระราชธาติรายสัปดาห์, ปีที่ 2, ฉบับที่ 94, ลงวันที่ 4 กันยายน
 2518, หน้า 19 หรือหนังสือพิมพ์รวมประชาชาติ, ฉบับวันที่ 17 สิงหาคม 2518,
 หน้า 1 และหน้า 12.

² พระราชธาติรายสัปดาห์, ปีที่ 3, ฉบับที่ 105 ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน
 2518, หน้า 15 - 16.

³ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ริเริ่มมาจากสภาความมั่นคงปลอดภัยแห่งชาติ
 รายละเอียดกฎหมายหนังสือพิมพ์รวมประชาชาติ, ฉบับวันที่ 9-10 กันยายน 2518, หน้า 1
 และ หน้า 6.

และมีสาระลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดดังต่อไปนี้¹

(1) ก่อให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน เพื่อมิให้ประชาชนได้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันประเทศ การเสียหายอากาศ สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ตลอดจนสิทธิการออกเสียงลงประชามติ

(2) ก่อให้เกิดความหวาดกลัวแก่เจ้าหน้าที่จนได้ละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(3) ยั่วยุหรือชักจูงในหมู่ประชาชนให้ทำลายทรัพย์สินสาธารณะหรือทรัพย์สินสมบัติของชาติ

(4) หากผู้ใดยั่วยุควายวาท หนังสือ หรือวิธีอื่นใดในหมู่ประชาชนใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อบังคับให้มีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลในรัฐบาลหรือคณะรัฐบาล เพื่อทำลายเศรษฐกิจของชาติ

ปรากฏว่า ได้รับการคัดค้านจากพรรคพลังใหม่ พรรคแนวร่วมสังคมนิยม พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย อาจารย์ ปัญญาชนบางคน หนังสือพิมพ์บางกลุ่ม เช่น สมาคมนักหนังสือพิมพ์ สมาคมหนังสือพิมพ์ สมาคมนักข่าว และสหภาพแรงงานว่าเป็นกฎหมายที่ออกมาขัดขวางประชาชนแทนพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำกันเป็นคอมมิวนิสต์² ซึ่งรัฐบาล ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ต้องนำกลับไปพิจารณาใหม่อีกครั้งหนึ่ง มีการประท้วงกรณีรัฐบาลประกาศให้ขึ้นราคาข้าวสารและน้ำตาล เพื่อช่วยเหลือชาวนาโดยการประกันราคาข้าวเปลือกและอ้อย โดยเฉพาะ สหภาพแรงงานได้ประกาศหยุดงานตั้งแต่

¹ หนังสือพิมพ์รวมประชาชาติ , ฉบับวันที่ 6 กันยายน 2518, หน้า 2 - 3 และหน้า 11.

² หนังสือพิมพ์รวมประชาชาติ , ฉบับวันที่ 5 กันยายน 2518, หรือ หนังสือพิมพ์รวมประชาชาติ , ฉบับวันที่ 8 - 9 กันยายน 2518.

วันที่ 2 มกราคม 2520 เป็นต้นไป และในวันที่ 5 มกราคม 2520
โดยประชุมประท้วง จนรัฐบาลต้องยอมตามข้อเรียกร้อง¹

(1) รัฐบาลจะคงรักษานโยบายเรื่องการป้องกันราคาข้าวเปลือก
เกวียนละ 2,500 บาท ไว้ตามเดิม

(2) ให้รัฐบาลขายข้าวจากธนาคารกสิกรรมแห่งชาติในราคา
ถึงละ 50 บาท ตลอดไป โดยไม่มีกำหนดเวลาและจ่ายให้สหภาพแรงงาน
ทุก ๆ แห่ง ตามที่ร้องขอโดยตรงในราคาเท่ากับราคาส่งให้ธนาคารกสิกรรม
ส่วนราคานำตาลนั้นคงไม่ให้อยู่สูงกว่าราคาประกันของทางรัฐบาล ในขณะนี้
(ก.ล.ละ 5.50 บาท) ในระหว่างนี้ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง
ประกอบด้วยผู้แทนกรรมกร จากกลุ่มสหภาพแรงงาน ผู้แทนชาวนา ผู้แทนศูนย์
กลางนิสิตนักศึกษา ผู้แทนรัฐบาล ฝ่ายละ 5 คน เพื่อพิจารณาว่า

(ก) ถ้าจะคงประกันราคาข้าวเปลือกให้ชาวนา เกวียนละ
2,500 บาท แล้วยังคงขายข้าวสารถึงละ 50 บาท ซากทุน ก็ให้พิจารณา
เปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ใหม่ โดยจะหยุดขายราคานี้ หรือจะใช้แผนช่วยเหลือ
ผู้มีรายได้น้อยก็ได้

(ข) ถ้าเมื่อมีการประกันราคาข้าวเปลือก เกวียนละ 2,500 บาทแล้ว
ยังคงขายข้าวสารถึงละ 50 บาท โดยไม่ซากทุน ก็ให้รัฐบาลขายราคานี้ต่อไป

¹ กัศณีย์ สุวรรณศิลป์, เรื่อง เกม, หน้า 123 - 130.

(3) รัฐบาลจะเร่งการปฏิรูปที่ดินให้เร็วยิ่งขึ้น

(4) รัฐบาลจะส่งเสริมและจะตั้งสหกรณ์ให้กระจายไปทั่วประเทศ และให้มีการปรับปรุงระบบงานธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์ โดยให้มีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำ และผ่อนส่งคืนเงินกู้ในระยะยาวแก่ชาวนาชาวไร่

การควบคุมรัฐบาลของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้ ทำให้รัฐบาลของระบิมักจะวังในการบริหารประเทศ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช กล่าวว่¹ "ในฐานะที่เป็นนายกรัฐมนตรีในระบบประชาธิปไตยไม่สามารถทำอะไรได้มากเท่าใดนัก เพราะการทำอะไรสักอย่างนั้นไม่เพียงแต่จะต้องประชาชนทั่วไปรับรองเท่านั้น แต่ยังจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกลุ่มอิทธิพลซึ่งมีอยู่มากอีกด้วย"

บทบาทของกรมพรรคการเมืองในสภามณฑล พ.ศ. 2518 ในการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล

1. การตั้งกระทู้ถาม

สภามณฑล พ.ศ. 2518 เริ่มดำเนินงานตั้งแต่เดือนมกราคม 2518 และสิ้นสุดภาพเนื่องจากการยุบสภามณฑล เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2519

ในช่วงเวลาดังกล่าว กลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ควบคุมการยื่นกระทู้ถามงานของรัฐบาล รวม 728 กระทู้² เป็นกระทู้ถามควน 148 กระทู้ ถักเป็นร้อยละ 20.3

¹ หนังสือพิมพ์รวมประชาชาติ, ฉบับวันที่ 4 ตุลาคม 2518, หน้า 12.

² สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, รายงานกิจการของสภามณฑล ที่เิดกระทำในสมัยประชุมประจำปี 2518, วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2518 - 31 ธันวาคม 2518, แผนกกระทู้ถาม, กองการประชุม.

ในจำนวนกระทงทั้งหมด 728 กระทง ปรากฏว่า กลุ่มพรรคฝ่ายค้านจำนวน 128 คน มีผู้ตั้งกระทง 96 คน ซึ่งตั้งกระทงทั้งสิ้น 442 กระทง คิดเป็นร้อยละ 60.7 ของกระทงทั้งหมด กลุ่มพรรคของรัฐบาลจำนวน 141 คน มีผู้ตั้งกระทง 60 คน ซึ่งตั้งกระทงทั้งสิ้น 286 กระทง (ร้อยละ 39.2) กระทงของกลุ่มพรรคฝ่ายค้าน เป็นกระทงเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจและอาชีพของราษฎร¹ 155 กระทง คิดเป็นร้อยละ 35 ของกระทงของกลุ่มพรรคฝ่ายค้านทั้งหมด กระทงเรื่องการบริหารของรัฐบาลที่เกี่ยวกับระบบราชการ 128 กระทง คิดเป็นร้อยละ 28.9 กระทงเรื่องสังคม การศึกษา และสาธารณสุข 120 กระทง คิดเป็นร้อยละ 27.1 และกระทงเรื่องความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ 39 กระทง คิดเป็นร้อยละ 8.8 ฉะนั้นกระทงตามกระทรวง เป็นกระทงที่ตั้งตามกระทรวงมหาดไทย 138 กระทง คิดเป็นร้อยละ 31.2 ของกระทงของกลุ่มพรรคฝ่ายค้านทั้งหมด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 84 กระทง คิดเป็นร้อยละ 19 สำหรับนายกรัฐมนตรี 61 กระทง คิดเป็นร้อยละ 13.8 กระทรวงกลาโหม 16 กระทง คิดเป็นร้อยละ 3.6 กระทรวงคมนาคม 36 กระทง คิดเป็นร้อยละ 8.1 กระทรวงศึกษาธิการ 15 กระทง คิดเป็นร้อยละ 3.3 กระทรวงพาณิชย์ 30 กระทง คิดเป็นร้อยละ 6.7 กระทรวงสาธารณสุข 17 กระทง คิดเป็นร้อยละ 3.8 กระทรวงต่างประเทศ 15 กระทง คิดเป็นร้อยละ 3.3 กระทรวงการคลัง 14 กระทง คิดเป็นร้อยละ 3.1 กระทรวงอุตสาหกรรม 11 กระทง คิดเป็นร้อยละ 2.4 กระทรวงยุติธรรม 2 กระทง คิดเป็นร้อยละ 0.4

¹ ลักษณะทั่วไปของกระทงอาจแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท รายละเอียดดู ประเสริฐ โยธีพิทักษ์. "การควบคุมรัฐบาลโดยวิธีการตั้งกระทงตามในรัฐสภาไทย" (วิทยานิพนธ์ คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2513), หน้า 67 - 111.

และทบวงมหาวิทยาลัย 2 กระตุ กิจเป็นรอยละ 0.4 ส่วนกระตุตามกลุ่ม
 พรรครัฐบาล เป็นกระตุตามเกี่ยวกับเรื่อง เศรษฐกิจและอาชีพของราษฎร
 111 กระตุ กิจเป็นรอยละ 38.8 ของกระตุตามจำนวน 286 กระตุ
 กระตุตามเรื่องการบริหารงานของรัฐบาลที่เกี่ยวกับระบบราชการ 78 กระตุ
 กิจเป็นรอยละ 27.2 กระตุตามเรื่องสังคม การศึกษาและสาธารณสุข
 79 กระตุ กิจเป็นรอยละ 27.6 และกระตุตามเรื่องความมั่นคงปลอดภัย
 ของชาติ 18 กระตุ กิจเป็นรอยละ 6.2 ถ้าแบ่งกระตุตามตามกระทรวง
 เป็นกระตุตามที่ตั้ง ตามกระทรวงมหาดไทย 82 กระตุ กิจเป็นรอยละ 28.6
 ของกระตุตามจำนวน 286 กระตุ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 56 กระตุ
 กิจเป็นรอยละ 19.5 สำนักนายกรัฐมนตรี 30 กระตุ กิจเป็นรอยละ 10.4
 กระทรวงกลาโหม 18 กระตุ กิจเป็นรอยละ 6.2 กระทรวงคมนาคม
 18 กระตุ กิจเป็นรอยละ 6.2 กระทรวงศึกษาธิการ 11 กระตุ กิจเป็นรอยละ
 3.8 กระทรวงพาณิชย์ 24 กระตุ กิจเป็นรอยละ 8.3 กระทรวงสาธารณสุข
 9 กระตุ กิจเป็นรอยละ 3.1 กระทรวงต่างประเทศ 6 กระตุ กิจเป็นรอยละ
 2.1 กระทรวงการคลัง 20 กระตุ กิจเป็นรอยละ 7 กระทรวงอุตสาหกรรม
 8 กระตุ กิจเป็นรอยละ 2.7 กระทรวงยุติธรรม 1 กระตุ กิจเป็นรอยละ
 0.3 และทบวงมหาวิทยาลัย 3 กระตุ กิจเป็นรอยละ 1 ทั้งรายละเอียด
 ตามตารางที่จะกล่าวต่อไป

ตารางที่ 6

การตั้งกระทู้อาถามของกลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาล

พรรคการเมือง	จำนวนสมาชิกทั้งหมด	จำนวนสมาชิกที่ตั้งกระทู้อาถาม	จำนวนกระทู้อาถาม	คิดเป็นร้อยละของกระทู้อาถามทั้งหมด
<u>พรรคการเมืองฝ่ายค้าน</u>				
ประชาธิปัตย์	72	48	224	30.8
เกษตรสังคม	19	14	66	9.1
สังคมนิยมแห่งประเทศไทย	12	11	41	5.6
แนวร่วมสังคมนิยม	10	9	51	7.1
พลังใหม่	12	11	33	4.5
อหิปัตย์	2	2	6	0.8
เกษตรกร	1	1	21	2.8
รวม	128	96	442	60.7
<u>พรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล</u>				
ธรรมสังคม	45	18	67	9.2
ชาติไทย	28	10	28	3.9
สังคมนิยม	16	8	38	5.3

ต่อตารางที่ 6

พรรคการเมือง	จำนวนสมาชิกทั้งหมด	จำนวนสมาชิกที่ตั้งพรรคการเมือง	จำนวนกระทู้ถาม	คิดเป็นร้อยละของกระทู้ทั้งหมด
กิจสังคม	18	4	9	1.2
สันติชน	8	2	3	0.4
ประชากรรวม	6	5	28	3.9
ไท	4	1	3	0.4
ฟื้นฟูชาติไทย	3	2	18	2.5
สยามใหม่	3	2	12	1.6
แผนดินไทย	2	1	15	2.2
ประชาธิปไตย	2	2	11	1.5
พลังประชาชน	2	1	12	1.6
เสรีชน	1	1	24	3.3
แรงงาน	1	1	5	0.7
เสริมรัฐกร	1	1	10	1.4
พัฒนาจังหวัด	1	1	1	0.1
รวม	141	60	286	39.2

ที่มา : กองการประชุม สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา.

ตารางที่ 7

ลักษณะการตั้งกระทูตามของกลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายค้านกับฝ่ายรัฐบาล

ประเภทของกระทูตาม	กลุ่ม พรรค ฝ่าย ค้าน ตั้ง กระทู ตาม	คิด เป็น ร้อยละ ของ กระทู ทั้งหมด	คิด เป็น ร้อยละ ของ กระทู 442	กลุ่ม พรรค ฝ่าย รัฐบาล ตั้งกระทู ตาม	คิด เป็น ร้อยละ ของ กระทู ทั้งหมด	คิด เป็น ร้อยละ ของ กระทู 286
1. เรื่อง เศรษฐกิจและอาชีพ ของราษฎร	155	21.3	35	111	15.1	38.8
2. เรื่องการบริหารงานของรัฐบาล ที่เกี่ยวกับระบบราชการ	128	17.6	28.9	78	10.8	27.2
3. เรื่องสังคม การศึกษา และ สาธารณสุข	120	16.5	27.1	79	10.8	27.6
4. เรื่องความปลดปล่อยมันคง ของ ประเทศชาติ	39	5.3	8.8	18	2.5	6.2
รวม	442	60.7	99.8	286	39.2	99.8

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา.

ตารางที่ 8

กระทุตามของกณุมพรรคการ เมืองฝายคานกับฝายรัฐบาด

ที่คังดาตามกระทรวงคาง ๆ

กระทรวง	จำนวน กระทุ ของ กณุม พรรค ฝาย คาน	กิต เป็น รอยละ ของ กระทุ ทั้งหมด	กิต เป็น รอยละ ของ กระทุ 442	จำนวน กระทุ ของ กณุม พรรค ฝาย รัฐบาด	กิต เป็น รอยละ ของ กระทุ ทั้งหมด	กิต เป็น รอยละ ของ กระทุ 286
มหาคไทย	138	18.9	31.2	82	11.3	28.6
เกษตรและสหกรณ	84	11.5	19	56	7.7	19.5
สำนักนายกรัฐมนตรี	61	8.4	13.8	30	4.1	10.4
คมนาคน	36	4.9	8.1	18	2.5	6.2
ศึกษาธิการ	15	2.1	3.3	11	1.5	3.8
พานิชย์	30	4.1	6.7	24	3.3	8.3
สาธารณสุข	17	2.3	3.8	9	1.2	3.1
ทางประเทศ	15	2.1	3.3	6	0.8	2.1
การคลัง	14	1.9	3.1	20	2.8	7
อุตสาหกรรม	11	1.5	2.4	8	1.1	2.7
บุคิธรรม	2	0.2	0.4	1	0.1	0.3
ทวงมหาวิทยาลัย	2	0.2	0.4	3	0.4	1
กลาใหม่	16	2.2	3.6	18	2.4	6.2
รวม	442	60.3	99.1	286	39.2	99.2

ที่มา : กองการประชม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา.

จากการศึกษาจะเห็นว่า กลุ่มพรรคฝ่ายค้านได้ให้ความสนใจที่จะควบคุมการบริหารของรัฐบาลด้วยการตั้งกระทู้ถามมากกว่ากลุ่มพรรคฝ่ายรัฐบาล เพราะกลุ่มพรรคฝ่ายค้านมีหน้าที่โดยตรงที่จะควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลให้เป็นไปตามนโยบายที่แถลงไว้และเพื่อเป็นการหาเสียงไว้กับสมาชิกแต่ละคนด้วย เนื่องจาก มีการถ่ายทอดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรทางวิทยุ การควบคุมวิธีตั้งกระทู้ถามของกลุ่มพรรคฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล ส่วนใหญ่แล้ว เป็นเรื่องเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของราษฎร ซึ่งเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ และการปฏิบัติงานของข้าราชการ ฉะนั้น กระทู้ถามส่วนใหญ่จึงถามไปที่กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักนายกรัฐมนตรี เพราะกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คำเนิงานเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างใกล้ชิด ส่วนสำนักนายกรัฐมนตรีคำเนิงานเกี่ยวกับการบริหารราชการและการทุจริตของข้าราชการ อย่างไรก็ตาม กระทู้ถามของกลุ่มพรรคฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล เหล่านี้มีผลต่อการควบคุมการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร ทำให้ฝ่ายบริหารต้องตระหนักและระมัดระวังในการปฏิบัติงานของตนมากขึ้น เช่น กระทู้ถามของนายสมศักดิ์ สมบูรณ์ทรัพย์ พรรคเกษตรกร เรื่อง ผนังกันน้ำ อำเภอปานโปง และอำเภอโพธาราม มีการสั่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการโดยด่วน ทั้งนี้ นายทวี กลิ่นประทุม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตอบว่า "เรื่องนี้ กระผมก็ไม่ไฉนงนอนใจและได้สั่งการไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดและได้รับความร่วมมือที่จะดำเนินการโดยเร่งด่วน และคิดตามอย่างใกล้ชิด" กระทู้ถามของนายประวิติ เนียรภาค พรรคเกษตรสังคม เรื่อง การลักโค กระบือ

¹ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยสามัญ สมัยหนึ่ง ครั้งที่ 5/2518, ลงวันที่ 27 มีนาคม 2518.

พ.ศ.พ.บุญเลิศ เลิศปรีชา รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
ตอบว่า¹

“ไต่สั้งกำขั้บให้เจ้าหน้าที่ทั้งฝ่ายปกครองและปราชญ์ปราชญ์ รวมไปถึง
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในรวมมีอกั้บปราชญ์ปราชญ์โจรผู้ร้ายทุกประเภท
อย่าง เค็ดขาด ไททุกที่อาชญาลคดงไทไคภายในเวลาดำไม่เกิน 3
เดือน จังหวัดไคไม่สามารดลคคคที่อาชญากรรมไคจะดีอว่า ผู้บังคับ
บัญชาทุกระดั้บชั้นหยอนความสามารถ สำหรับันุรสวรรค์นั้น ผมจะ
ขอให้อั้บที่กรมตำรวจส่งตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และหน่วยปฏิบัติกำพิเศษ
ออกไปรวมควย ผมจะส่งพรุ่งนี้แหละครั้บ”

กระทำมของนายสุรินทร์ มาสคคคค พรรคประชาธิปไตย เรื่อง
เหมืองแร ปลอยนำเขานำ นายสุรินทร์ เทพกาญจนำ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงอุตสาหกรรมตอบว่า² “กระผมไคจะขอกราบเรียนขอบพระคุณ
บรรคாதำนสมาธิคมมีเกียรติ ณ ที่นี้ควยว่า ทำนก็ไคกรณำแจง เหตุเคื่อครอน
ที่เกี่ยวกับ เหมืองแรนี้ไคกระผมไคทราบและกระผมก็ไคส่งกำไปทุคครั้บ”
เป็นคณ

¹ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, รายงานการประชุมสภาผู้แทน
ราษฎรสมัยสามัญสมัยที่สอง ครั้งที่ 3/2518, วันที่ 3 กรกฎาคม 2518,
หน้า 56 และหน้า 65.

² สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, รายงานการประชุมสภาผู้แทน
ราษฎรสมัยสามัญสมัยที่สอง ครั้งที่ 18/2518, วันที่ 21 สิงหาคม 2518,
หน้า 126 - 128.

มีข้ออ้างถึง เกตว่า การตั้งกระทุตามของสมาชิกกลุ่มพรรคฝ่าย
 รัฐบาลบางครั้ง เพื่อเป็นการ แฉแพรผลงานของรัฐบาลเอง เช่น กระทุ
 ตามของ นายนิยม วรปัญญา เรื่อง การป้องกันและปราบปรามศัตรูพืช
 ปรากฏว่า นายสุทัศน์ เงินหมื่น ได้ตั้งข้ออ้าง เกตว่า "ดูจากการตามกระทุ
 และจากการตอบกระทุ...ของคุณนิยม วรปัญญา กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 เกษตรและสหกรณ์ คุณทวีช กลิ่นประทุม ท่านตามกันทั้ง ๆ ที่ท่านทั้งสอง
 ก็ไม่เคยไปคุกเหตุการณ์รายละเอียดที่กระทุตามนั้นมากวักกันแล้ว ก็มาตามใน
 สภาโดยที่โดยตามโดยที่โดยตอบคล้าย ๆ กันจะ เป็นการอาศัยสภาผู้แทนราษฎร
 แห่งนี้เป็นการหาเสียง"¹

2. การเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ในช่วง เวลาตั้งแต่วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2518 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม
 2518 คณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2518 ได้เสนอ
 ร่างพระราชบัญญัติรวมทั้งสิ้น 305 ฉบับ เป็นร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดย
 ฝ่ายบริหาร 29 ฉบับ เป็นกฎหมาย 3 ฉบับ ตกไป 26 ฉบับ สมาชิกสภา
 เป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ 276 ฉบับ เป็นกฎหมาย 10 ฉบับ ตกไป
 266 ฉบับ ทั้งรายละเอียดในตารางดังนี้

¹ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัย
 สามัญ สมัยที่ 2 ครั้งที่ 5, วันที่ 10 กรกฎาคม 2518, หน้า 28 - 40.

ตารางที่ 9

แสดง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอ โดยคณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ผู้เสนอ	จำนวน ร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ	คิดเป็น ร้อยละ	เป็นกฎ หมาย	คิดเป็น ร้อยละ ของ ร่าง พ.ร.บ. ทั้งหมด	คิดเป็น ร้อยละ ของ จำนวน ที่เสนอ	ตกไป
คณะรัฐมนตรี	29	9.75	3	1	10.4	26
สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร	276	90.5	10 ^ก	3.3	3.7	266
	305	100	6	4.3	14.1	292

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

^ก มีการเดินร่างพระราชบัญญัติเหมือนกัน จึงรวมพิจารณาเหลือเป็น
กฎหมายเพียง 3 ฉบับ.

ในจำนวนร่างพระราชบัญญัติ 276 ฉบับ ปรากฏว่า กลุ่มพรรค
ฝ่ายค้านจำนวน 128 คน มีผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ¹ รวม 65 คน
ซึ่ง เสนอร่างพระราชบัญญัติทั้งสิ้น 186 ฉบับ กลุ่มพรรคฝ่ายรัฐบาล จำนวน
141 คน มีผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติรวม 42 คน ซึ่ง เสนอร่างพระราชบัญญัติ
ทั้งหมด 110 ฉบับ กลุ่มพรรคฝ่ายค้าน เสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับ
การบริหารราชการ² 46 ฉบับ เกี่ยวกับการเกษตร 28 ฉบับ เกี่ยวกับการ
ศึกษา 7 ฉบับ เกี่ยวกับการอนามัยและสาธารณสุข 17 ฉบับ เกี่ยวกับการ
คมนาคม 3 ฉบับ เกี่ยวกับการยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ 36 ฉบับ
เกี่ยวกับเศรษฐกิจ 19 ฉบับ เกี่ยวกับการกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบ
รัฐธรรมนูญ 9 ฉบับ เกี่ยวกับการทหารและความมั่นคง 7 ฉบับ และอื่น ๆ
อีก 14 ฉบับ ส่วนกลุ่มพรรคฝ่ายรัฐบาล เสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับ
การบริหารราชการ 36 ฉบับ เกี่ยวกับการเกษตร 20 ฉบับ เกี่ยวกับการ
ศึกษา 8 ฉบับ เกี่ยวกับการอนามัยและสาธารณสุข 10 ฉบับ
เกี่ยวกับการคมนาคม 2 ฉบับ เกี่ยวกับการยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ 14 ฉบับ
เกี่ยวกับเศรษฐกิจ 11 ฉบับ เกี่ยวกับการกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมาย
ประกอบรัฐธรรมนูญ 3 ฉบับ เกี่ยวกับการทหารและความมั่นคง 1 ฉบับ
และอื่น ๆ อีก 5 ฉบับ รายละเอียดดังตารางข้างล่างนี้

¹ มีสมาชิกสภาผู้แทนบางคน เสนอร่างพระราชบัญญัติร่วมกับ
สมาชิกสภาคนอื่น ๆ จึงนับ เขารวมด้วย

² การแบ่งลักษณะของร่างพระราชบัญญัติดู ชัยอนันต์ สมุทวณิช,
รายงานการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารของไทย
ศึกษาเฉพาะกรณีสภาผู้แทน พ.ศ. 2512, คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, หน้า 96.

ตารางที่ 10

การ เสนอร่างพระราชบัญญัติของกลุ่มพรรคการเมือง

กลุ่มพรรคการเมือง	สมาชิก ของ พรรคทั้ง หมด	สมาชิก ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ
<u>กลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายค้าน</u>			
- พรรคประชาธิปัตย์	72	25	57
- พรรคเกษตรสังคม	19	12	50
- พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย	12	8	40
- พรรคพลังใหม่	12	7	13
- พรรคแนวร่วมสังคมนิยม	10	10	18
- พรรคอาชีพ	2	2	6
- พรรคเกษตรกร	1	1	2
รวม	128	65	186
<u>กลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล</u>			
- พรรคธรรมสังคม	45	11	21
- พรรคชาติไทย	28	8	15
- พรรคกิจสังคม	18	6	11
- พรรคสังคมชาตินิยม	16	4	14
- พรรคสันติชน	8	3	9
- พรรคประชาชนรวม	6	1	4

ต่อตารางที่ 10

กลุ่มพรรคการเมือง	สมาชิก ของ พรรค ทั้งหมด	สมาชิก ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอ
- พรรคฟื้นฟูชาติไทย	3	2	3
- พรรคพลังประชาชน	2	1	5
- พรรคแผ่นดินไทย	2	1	4
- พรรคสยามใหม่	3	3	14
- พรรคเศรษฐกิจ	1	1	5
- พรรคแรงงาน	1	1	5
- พรรคประชาธิปไตย	2	-	-
- พรรคไท	4	-	-
- พรรคพัฒนาจังหวัด	1	-	-
- พรรคเสรีชน	1	-	-
รวม	141	42	110

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา.

ตารางที่ 11

ลักษณะของรางวัลพระราชบัญญัติที่กลุ่มพรรคการเมืองเสนอ

พรรค	ลักษณะของรางวัลพระราชบัญญัติประเภทที่										รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
<u>กลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล</u>											
ธรรมสังคม	7	1	3	4	1	2	1	1	-	1	21
ชาติไทย	5	3	-	1	-	3	1	2	-	-	15
กิจสังคม	4	1	-	-	-	2	4	-	-	-	11
สังคมชาตินิยม	3	6	1	1	-	2	1	-	-	-	14
สันติชน	4	1	1	-	-	1	2	-	-	-	9
ประชารวม	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	4
ฟื้นฟูชาติไทย	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	3
สยามใหม่	5	4	2	2	-	-	-	-	-	1	14
พลังประชาชน	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3	5
แผนดินไทย	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	4
ประชาธิปไตย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไท	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เสรีชนกร	1	1	-	-	-	2	1	-	-	-	5
แรงงาน	-	-	1	2	1	-	-	-	1	-	5
พัฒนาจังหวัด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เสรีชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	36	20	8	10	2	14	11	3	1	5	110

ตารางที่ 12

ลักษณะของร่างพระราชบัญญัติที่กลุ่มพรรคการเมืองเสนอ

พรรค	ลักษณะของร่างพระราชบัญญัติประเภทที่*										รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
กลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายค้าน											
ประชาธิปัตย์	20	8	1	5	1	14	5	-	2	1	57
เกษตรสังคม	9	11	1	4	1	7	7	4	3	3	50
สังคมนิยมฯ	7	6	2	4	-	7	6	3	1	4	40
พลังใหม่	3	-	1	-	-	6	-	1	-	2	13
แนวรามา	4	2	2	3	-	2	-	-	1	4	18
อธิปัตย์	3	1	-	-	1	-	1	-	-	-	6
เกษตรกร	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	2
รวม	46	28	7	17	3	36	19	9	7	14	186

*หมายเหตุ

ลักษณะของร่างพระราชบัญญัติประเภทต่าง ๆ คือ

1. เกี่ยวกับการบริหารราชการ
2. เกี่ยวกับการเกษตร
3. เกี่ยวกับการศึกษา
4. เกี่ยวกับการอนามัยและสาธารณสุข
5. เกี่ยวกับการคมนาคม
6. เกี่ยวกับการยุติธรรมและนิติศาสตร์ภาพ
7. เกี่ยวกับการเศรษฐกิจ
8. เกี่ยวกับการกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
9. เกี่ยวกับการทหารและความมั่นคง
10. อื่น ๆ

จากการศึกษาจะพบว่า กลุ่มพรรคฝ่ายค้านมีความสนใจในการ
 เสนอร่างพระราชบัญญัติมากกว่ากลุ่มพรรคฝ่ายรัฐบาล และส่วนใหญ่ร่าง
 พระราชบัญญัติที่กลุ่มพรรคฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล เสนอจะ เป็น เรื่อง เกี่ยวกับ
 การบริหารราชการ เช่น การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงระเบียบบริหารราชการ
 และหน่วยงานของรัฐ การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ การจัดตั้งจังหวัดใหม่
 เป็นต้น มีหลายฉบับ เพื่อเป็นการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นให้ชนกษาคอำนาจ
 ในการควบคุมอยู่ที่กระทรวงมหาดไทย เช่น ร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง
 ท้องที่ ใ้ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมาจากการเลือกตั้ง ร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง
 ญวาราชการจังหวัด ร่องญวาราชการจังหวัดและนายอำเภอ ร่างพระราช-
 บัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด ให้มีการเลือกตั้งผู้อำนวยการบริหาร
 ส่วนจังหวัด ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพฯ ให้ญวาราการ
 และร่องญวาราการกรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้ง ร่างพระราชบัญญัติ
 สุขาภิบาล นอกจากนี้ ยังมีการ เสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการ เกษตร
 เพื่อช่วยเหลื่อชาวนาชาวไร ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับความยุติธรรมและ
 สิทธิเสรีภาพของประชาชน เช่น ร่างพระราชบัญญัติควบคุมการ เขานา
 ร่างพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดิน เพื่อ เกษตรกร ร่างพระราชบัญญัติหาแหล่งน้ำ
 แก่ภาวะฝนแล้งในภาคอีสานและภาคอื่น ๆ ร่างพระราชบัญญัติปลดปล่อย
 หนี้สินผู้มีรายได้น้อย ร่างพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง ร่างพระราช-
 บัญญัติธนาคาร เพื่อการ เกษตรและสหกรณ์ ร่างพระราชบัญญัติจกัสรรที่ดิน
 รกรางว่างเปล่า ร่างพระราชบัญญัติช่วยเหลื่อชาวนา ร่างพระราชบัญญัติ
 กำหนดราคาข้าวเปลือก ประกันราคาอ้อย และข้าวโพด ร่างพระราชบัญญัติ
 พักการชำระหนี้ของชาวนา ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกหนี้สินบางประ เภทแก่
 การ เกษตรกรทั่วราชอาณาจักร ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศณะปฏิวัติ
 ฉบับที่ 17 ลงวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2501 เพื่อเป็นการให้เสรีภาพแก่
 หนังสือพิมพ์ ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการค้า

อันเป็นคอมมิวนิสต์ ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2502 ร่างพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัย เนื่องจาก การกระทำของเจ้าหน้าที่ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (การโอนอำนาจสอบสวน) ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการนิรกรรมโทษ เป็นต้น

การเสนอร่างพระราชบัญญัติเหล่านี้ของกลุ่มพรรคฝ่ายค้านและ รัฐบาล เป็นการแสดงให้เห็นถึงบทบาทในการควบคุมรัฐบาล โดยเฉพาะ กลุ่มพรรคฝ่ายค้านโดยผู้แทนของพรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย นายอาคม สุวรรณเทพ และเพื่อน ๆ ใ้ขอแปรญัตติคัดค้านประมาณฉบับของกรมสรรพากร ที่ตั้งไว้ 2 แสน ใ้ทั้งหมด นับเป็นครั้งแรกที่พรรคฝ่ายค้านสามารถคัด ดินประมาณฉบับของรัฐบาลได้¹

ข้อนาสั่ง เกต ในการ เสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เรื่อง การให้สิทธิทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แก่ผู้มีอายุ ครบ 18 ปีบริบูรณ์ และให้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แก่ผู้มีอายุครบ 23 ปีบริบูรณ์ ของนายสมหวัง ศรีชัย สมาชิกพรรคพลังใหม่ ปรากฏว่ากลุ่มพรรคฝ่ายค้านส่วนใหญ่และฝ่ายรัฐบาลบางส่วน มีความเห็น สอดคล้องที่จะให้ประชาชนอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ เข้ามามีส่วนร่วมในทาง การเมือง ในการลงมติของรัฐสภาจึงมีสมาชิกพรรคฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล เห็นควยและรับหลักการ จำนวน 163 คน² ไม่อยู่ในที่ประชุม 48 คน

¹ จักรสารายสัปดาห์, ปีที่ 1, ฉบับที่ 15, ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2518, หน้า 41.

² สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, รายงานการประชุมรัฐสภาสมัยสามัญ สมัยที่ 1 ครั้งที่ 2/2518, ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2518.

งคอกเสียง 44 คน ไม่เห็นควย 14 คน ในจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ที่เห็นควย 163 คน เป็นสมาชิกพรรคฝ่ายค้าน 107 คน เป็นสมาชิกพรรค
รัฐवाद 56 คน เป็นการแสดงให้เห็นว่า กลุ่มพรรคฝ่ายค้านได้แสดงบทบาท
ของตนเองอย่างเต็มที่ พยายามที่จะให้เสรีภาพในทางการเมืองแก่ประชาชน
แม้ว่าผลการลงมติรัฐสภาจะไม่รับหลักการก็ตาม

3. การขอเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติตามมาตรา 158

เมื่อรัฐบาลบริหารงานไครยะหนึ่ง กลุ่มพรรคฝ่ายค้านจึงพยายาม
ที่จะควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลอย่างเต็มที่ก็ไครวมกัน เสนอญัตติขอ เปิด
อภิปรายทั่วไปโดยไม่ลงมติตามมาตรา 158 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517
เพื่อให้รัฐบาลแถลงขอเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการ
บริหารราชการแผ่นดิน พรรคฝ่ายค้านที่เขารวม เสนอญัตติขอ เปิดอภิปราย
ตามมาตรา 158 ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ (จำนวน 23 คน) พรรคเกษตร-
สังคม (9 คน) พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย (12 คน) พรรคพลังใหม่
(6 คน) พรรคแนวร่วมสังคมนิยม (7 คน) และพรรคอหิปัตย์ (2 คน)¹
ซึ่งมีรายละเอียดของ เรื่องที่จะอภิปรายกันดังนี้²

1. การที่นิวกองพล 93 ของก๊กมินตั๋งอยู่ในเขตพื้นที่ราชอาณาจักร
ไทย การที่รัฐบาลไม่ให้ความช่วยเหลืออหุชฎแทนทหารลาวและคนลาวภายใต้
บังคับบัญชาเวียงจันทน์ ซึ่งหลังไหลเข้ามาอยู่ในประเทศไทยก็ การที่

¹ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
สมัยสามัญสมัยที่ 2 ครั้งที่ 23/2518, วันที่ 4 กันยายน 2518.

² สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
สมัยสามัญสมัยที่ 2 ครั้งที่ 23/2518, วันที่ 4 กันยายน 2518, หน้า 59 - 60.

ทหาร เขมร และคน เขมรอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยจำนวนมากมายกี้
 และการที่เป็นชาว เขมรอารัฐบาลไทยให้ความช่วยเหลือ ให้ที่พักพิง แฝงายหนุน
 สักหาญ เพื่อให้ไปโจมตีทำลายล้างใน เขตกพม่ากี้ เรื่องนี้หลายกึ่งกล่าว
 อาจกระทบกระ เทือนต่อสัมพันธไมตรีและอาจ เป็นเหตุให้เกิดความบาดหมาง
 และ เกิดสงครามระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่ง เป็นปัญหาของ
 ชาติและอาจกระทบกระ เทือนต่อความมั่นคง และความผาสุกของประชาชน
 ไทยในอนาคตอันใกล้

2. ปัจจุบันนี้ ประชาชนทั้งในกรุง เทพมหานครและในต่างจังหวัด
 ทั่วประเทศได้รับความเดือดร้อน เพราะปรากฏว่ารัฐบาลนี้ได้สมคบกับนายทุน
 เจ้าของกิจการรถ เมลล์และรถประจำทาง เอาเปรียบประชาชน โดยรัฐบาล
 ไม่ควบคุมการ เคนรถตามกำหนดเวลา ทำให้รถแน่นทอโยน แลวนำประโยชน์
 ที่ได้จากการที่รัฐบาลเช่ารถบริษัทต่าง ๆ มาแบ่งผลประโยชน์กัน

อนึ่ง การบีบบั้ให้รถแท็กซี่รวมกันตั้ง เป็นบริษัท เป็นแผนของนายทุน
 รวมกับรัฐบาล เพื่อขจัดเจ้าของรถแท็กซี่ซึ่ง เป็นเอกชน

3. รัฐบาลนี้มีความกึกเห็นและจะช่วยเหลือแก่ประชาชนชาวอีสาน
 จำนวนมากใน เขตบางทองที่ในทุกจังหวัดในภาคอีสานซึ่งอดอยาก ไม่มีข้าวกิน
 ไม่มีที่ดินทำกิน รวมทั้งประชาชนในเมืองหลวงและเมืองใหญ่ ๆ เช่น อุดรธานี
 นครราชสีมา อุบลราชธานี ที่เป็นคนจรจัดไม่มีบ้านเรือนอยู่อาศัย โดยพักนอน
 ตามฟุตบาท ตามป้ายรถ เมลล์ ตามที่นั้งบริเวณชานชาลารถไฟ และสถานีขนส่ง
 ซึ่งมีจำนวนไม่น้อย เป็นเด็กบาง ผู้ใหญ่บาง คนแก่มาก รัฐบาลนี้มีความเห็น
 และจะแก้ไขความอดอยากทุกขัยาก ไร้อาหาร ไร้อาบน้ำ ไร้อาบน้ำ และโรยา
 รักษาโรค เหล่านี้อย่างไร ประการใด และจะดำเนินการโดยควนใดหรือไม่
 เพราะ เป็นภัยแก่ประชาชนอีกหลาย.

4. รัฐบาลนี้ โดยกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ได้ส่งมอบกับพอลานายทุนสงปุยปลอม (มิกสุตร) ไปขายให้แก่ประชาชนทั่วประเทศ มีความจริงเพียงใด การขนส่งไปยังตลาด รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ได้เงินกินเปล่าจากผู้รับขนส่งจำนวนเงินเป็นหลายล้าน จริงหรือไม่ เพียงใด

การเปิดประมูลซื้อ เรือประมง 3 ลำ โดยกรมประมง เมื่อปี พ.ศ. 2516 และเรือรั้งมาถึงขณะนี้ มีชาวและหลักฐานพอเชื่อได้ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ปัจจุบันมีส่วนได้เสียและกำลังดำเนินการกดซื้อ เพื่อตนของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์จะได้ดำเนินการซื้อเอง เพื่อผลประโยชน์จริงหรือไม่ เพียงใด

5. รัฐบาลนี้สนับสนุนหน่วยนวด โดยจ่ายเงินราชการดัดไปให้แก่หน่วยนวดเป็นความจริง เพียงใด และขณะนี้รัฐบาลโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งดัดไปยังตำรวจ และนายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ ให้ช่วยสนับสนุนและเป็นสมาชิกหน่วยนวดเพื่อปราบปรามประชาชนผู้ต่อสู้ เพื่อความเป็นธรรม จริงหรือไม่ เพียงใด

6. การเนรดยนต์ของนายบุญเป็น วอทอง กับพวกที่อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อเดือน มิถุนายน 2518 พวก อส. ตำรวจ และฝ่ายปกครองเห็น สนับสนุน จริงหรือไม่ เพียงใด

7. เรื่อง เกี่ยวกับกระทรวงพาณิชย์ เรื่องการควบคุมราคาน้ำตาล ทำไมควบคุมไม่ไถ่ผลและขณะนี้ไม่มีคำสั่งของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ที่มีเงื่อนไขให้เกิดการทุจริตในวงราชการ กระทรวงพาณิชย์และวงธุรกิจ การกาน้ำตาล เป็นจริงหรือไม่เพียงใด.

4. การขอ เปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลตามมาตรา 159

เนื่องจาก รัฐบาลไม่สามารถจะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้สำเร็จ
 จุลวงไปค่ายดี โดยเฉพาะปัญหาการประกันราคาข้าวเปลือกและราคาของ
 ใกรับการต่อต้านจากกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ จนไม่สามารถนำนโยบายดังกล่าว
 ไปใช้ได้ ประกอบกับมีปัญหาเกี่ยวกับตำแหน่งรัฐมนตรีภายใน กลุ่มพรรค
 ฝ่ายค้านและพรรคที่สนับสนุนรัฐบาลบางพรรค จึงได้ประชุมร่วมกันปรึกษาหารือ
 เพื่อ เสนอญัตติขอ เปิดอภิปรายทั่วไป โดยลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาลตามมาตรา
 159 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517 โดยพรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย
 และพรรคแนวร่วมสังคมนิยมจะดำเนินการรวบรวมรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 เพื่อขอ เปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยวิสามัญ และพรรคประชาธิปไตย
 จะดำเนินการรวบรวมขอมูล และยื่นญัตติขอ เปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา
 159 นี้ว่า เป็นการรวมมือกันอย่างเต็มที่ภายในกลุ่มของพรรคฝ่ายค้าน
 โดยเฉพาะระหว่างพรรคประชาธิปไตยกับพรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย
 และพรรคแนวร่วมสังคมนิยม เพราะทางมีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่า
 รัฐบาลชุดนี้ไม่สามารถบริหารประเทศให้สำเร็จจุลวงตามนโยบายที่แถลง
 ไว้ต่อสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มของพรรครัฐบาลก็พยายามรักษาเสถียรภาพ
 ของตนเองด้วยการนำเอาพรรค เกษตรสังคมนิยม เป็นพรรคฝ่ายค้าน เข้ามาร
 วมรัฐบาลผสมพร้อมทั้งปรับปรุงคณะรัฐมนตรีใหม่ ซึ่ง เป็นการนำไปสู่การ
 แยกแยกภายในกลุ่มพรรครัฐบาล และเพิ่มความเข้มแข็งให้กลุ่มพรรคฝ่ายค้าน
 รัฐบาลจึงต้องตัดสินใจยุบสภาผู้แทนราษฎรตั้งที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 5
 รายละเอียดเกี่ยวกับ เรื่องที่จะขอ เปิดอภิปรายตามมาตรา 159 มีดังนี้¹

¹ สยามจกหมายเหตุ : บันทึกข่าวสารและเหตุการณ์ พ.ศ. 2519,
 เรื่อง เกม, หน้า 26 - 27.

๒ ทางงานเศรษฐกิจ

1. คณะรัฐมนตรีไม่สามารถหยุดยั้งการที่ค่าครองชีพของประชาชนเพิ่มขึ้น ทั้งยังจงใจเพิ่มราคาข้าวสารและน้ำตาลอันเป็นปัจจัยหลักโดยไม่จำเป็น ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่คนยากจน เกิดการลดลงของกรรมกรทั่วประเทศ ยังความเสียหายให้แก่ประเทศไทยอย่างใหญ่หลวง

2. คณะรัฐมนตรีไม่สามารถประกันราคาสถิติผลของการ เกษตรทุกชนิดตามที่แถลงนโยบายไว้ ผลิตผลของการ เกษตรบางชนิดที่ประกาศประกันราคาไปแล้วก็ไม่เคยผลในทางปฏิบัติตามความ เป็นจริง

3. ยางพารา ซึ่งเป็นอาชีพของ เกษตรกรจำนวนมากก็มีราคาตกต่ำ รัฐบาลไม่ได้ให้ความช่วยเหลือ เป็นพิเศษตามนโยบายที่ไว้แถลงไว้

4. คณะรัฐมนตรีไม่ช่วยเหลือชาวนาชาวไร่ ซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศอย่างจริงจังและจริงใจ โดยเฉพาะการจ้กหาที่ดินให้ทำกิน การเรียกร้องที่ดินคืนจากสหกรณ์ การปฏิรูปที่ดิน การชลประทาน และการให้ธนาคารพาณิชย์ช่วยเหลือในการกู้ยืม

5. คณะรัฐมนตรีชุกก็ไม่ได้ใส่ใจทรัพยากรหลักอันมีค่า คือ แร่และป่าไม้อย่างจริงจังสัมกับคุณค่าอันมหาศาลของทรัพยากรประเภทนี้ อีกทั้งยังดำเนินการในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศ เกี่ยวกับเรื่องแร่และป่าไม้ ถึงกล่าวนี้อีกควย

6. คณะรัฐมนตรีไม่สามารถแสวงหาตลาดให้แก่สินค้าหลักของประเทศได้ แม้จะไ้จัดตั้งหน่วยงานใหม่ เพื่อการนี้แล้วก็ตาม ในเรื่องอุตสาหกรรมก็เสียเปรียบ เดิมมากอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน

7. รัฐบาลใช้เงินภาษีของราษฎรอย่างฟุ่มเฟือยและไร้เหตุผล

ทางคามสังคม

1. รัฐบาลไม่สามารถลดช่องว่างระหว่างคนเป็กับคนจนตลอดจน
ไม่มีการดำเนินการใด ๆ ให้ความเหลื่อมล้ำในฐานะของบุคคลทาง เศรษฐกิจ
และสังคมลดน้อยลง ปัญหาความว่างงาน ปัญหาเยาวชน และปัญหายาเสพติด
ก็ไม่ได้รับการแก้ไขให้ลุดลงไป

2. การดำเนินในกิจการสาธารณูปโภค บกพร่องก่อให้เกิด
ความเดือดร้อนแก่ประชาชน เช่น การประปา การไฟฟ้า โทรศัพท์
รถประจำทาง และการรักษาพยาบาล

ทางด้านการบริหาร

1. นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีแต่ละคน ไม่มีสมรรถภาพในการ
บริหารราชการแผ่นดิน

2. คณะรัฐมนตรีไม่ชวนชวายที่จะปรามปรามการฉ้อราษฎร์บังหลวง
แม้ในหมู่คณะรัฐมนตรีเองก็เป็ชว คตลอดจนพฤติกรรมในการอาศัยตำแหน่ง
หน้าที่แสวงหาประโยชน์ในทางมิชอบ

3. คณะรัฐมนตรีไม่สามารถอำนวยความสะดวก เกี่ยวกับการ
ปรามปรามโจรผู้ร้ายให้เป็ผลดีขึ้นมาได้ สถานการณ์มีแต่เลวร้ายลงไปทุกวัน
ยิ่งกว่านั้นยังปล่อยให้มีการ เช่นฆาประชาชนที่ชุมนุม เรียกร้องขอความเป็นธรรม
เมื่อมีการชวกัน เป็นคดีสำคัญ ๆ ก็ไม่สามารถติดตามคนร้ายมาลงโทษได้

4. คณะรัฐมนตรีไม่รักษากฎหมายและความสงบเรียบร้อยของ
บ้านเมือง เมื่อมีเหตุการณ์ชวบางอย่าง เกิดขึ้นแทนที่จะระงับโดยทันทีกลับปล่อยให้
ปะละเลงจนเกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจน
ของรัฐในหลายกรณี

5. คณะรัฐมนตรีไม่เร่งรัดให้มีกฎหมายต่าง ๆ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เช่น กฎหมายว่าด้วยการบริหารท้องถิ่น กฎหมายให้หญิงมีสิทธิเท่าเทียมชาย และ กฎหมายว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินของรัฐสภา ฯลฯ

6. คณะรัฐมนตรีไม่ให้ความสนใจในเรื่องสวัสดิการของข้าราชการและ พนักงานรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งไม่กวดขันวินัยของข้าราชการ

ทางด้านกาารต่างประเทศ

คณะรัฐมนตรีไม่ชวนชวยแลกเปลี่ยนการค้าและการผูกมิตรกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งถ้าไม่แก้ไขให้ทันการอาจนำไปสู่การปะทะกันทางทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน

สรุป กลุ่มพรรคฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2518 มีบทบาทอย่างกว้างขวาง ในการควบคุมรัฐบาล โดยที่รัฐบาลผสมพรรคประชาธิปัตย์และพรรคเกษตรสังคม ในวันแถลงนโยบาย และรัฐบาลต่อมา คือ รัฐบาลผสมกลุ่มสหพรรคก็ถูกกลุ่มฝ่าย พรรคค้านควบคุมอย่างมากมาย เพียงชั่วระยะเวลาไม่ถึงปี ตั้งแต่วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2518 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2518 ปรากฏว่า กลุ่มพรรคฝ่ายค้านตั้งกระทู้ถาม รวม 442 กระทู้ คิดเป็นร้อยละ 60.7 ของกระทู้ถามทั้งหมด เสนอร่างพระราชบัญญัติทั้งสิ้น 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 62.8 ของร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรเสนอทั้งหมด (296 ฉบับ) เสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป โดยไม่ มีการลงมติตาม มาตรา 158 และเสนอญัตติขอเป็นอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติ

ไม่ไว้วางใจรัฐบาล ตาม มาตรา 159 จนเป็นเหตุให้รัฐบาลต้องคัดสนใจ ยุบสภาผู้แทนราษฎร เพราะกลุ่มพรรคของรัฐบาล มีการแตกแยกและขาดเสถียรภาพ